

‘Groei is geen doel, betrouwbaarheid wel’

Geen haast, wel richting: Jan Dekker van Crum Boomkwekerij over sturen op continuïteit

Jan Dekker is een ondernemer die denkt in jaren, niet in kwartaalcijfers. In Opheusden runt hij samen met zijn schoonfamilie een boomkwekerij, waarbij ze de zaken graag op hun eigen manier doen. Zo hebben ze zelf een onkruidschoffel ontwikkeld en een Air-Pot-gotensysteem. Snelle groei is niet de aanjager van hun ontwikkeling. Ze maken liever goede doordachte keuzes en kiezen voor technische innovatie waar het telt.

Auteur: Willemijn van Iersel en Katja Bouman

Ongeveer 38 jaar geleden begonnen de schoonouders van Dekker kleinschalig met 1,5 hectare grond, waarop ze groente en fruit kweekten. Dit vulden ze aan met laanbomen en zo rolden ze de boomteelt in. Gestaag breidden ze hun terrein uit met buurgrond. Dekker: ‘Toen ik tien was, ben ik hier als zaterdagjongen begonnen. Dat heb ik gedaan tot mijn examen.’ Een aantal jaar later kreeg hij een mooie kans bij Crum en inmiddels is hij al twaalfenhalf jaar medeaandeelhouder. Ook zijn zwager voegde zich drie jaar terug bij het gezelschap, wat resulteerde in een mooie samenwerking. ‘Ik heb door de jaren heen veel geleerd van mijn schoonvader, maar het is logisch dat je op een gegeven moment eigen keuzes maakt.’

Onderscheidend vermogen

Bij boomkwekerij Crum zetten ze vooral in op de eerste jaren van de boom. Ze starten klein, kopen onderstammen, zaailingen en stekken in. Ongeveer 55 procent van de vollegrondsofplant poten ze het eerste jaar in hun zelf ontwikkelde gotensysteem. Spillen van ongeveer een jaar oud worden in de volle grond gezet. Ze groeien dan gemiddeld drie jaar, om vervolgens te worden doorverkocht, veelal aan collega-boomkwekerijen. Crum kweekt een

breed assortiment van meer dan 400 soorten laan- en sierbomen; daarin zit zeker een stukje onderscheidend vermogen. Daarnaast zijn kwaliteit en betrouwbaarheid belangrijk: waarmaken wat je belooft. 'Betrouwbaarheid, kwaliteit en een breed assortiment staan bij ons hoog in het vaandel', aldus Dekker.

Zorgplicht

Die betrouwbaarheid blijkt onder andere uit het feit dat bij Crum kwaliteit boven kwantiteit gaat: 'Als boomkwekerij heb je een zorgplicht. Als er een droge of juist natte periode wordt voorspeld, bereid je je daar als bedrijf op voor.' Dat betekent soms dat er keuzes worden gemaakt die pas op langere termijn effect hebben. Zo werken ze bij Crum inmiddels met druppelslangen om gericht water te kunnen geven. Dekker: 'Daarnaast investeren we in peilgestuurde drainage, waarbij de drainsleuven afgevuld worden met drainzand om een optimale afvoer te realiseren.' Percelen die na vier jaar leeg gerooid zijn, worden klaargemaakt voor de volgende teelt. Ze worden één zomer leeg gehouden om te worden verzorgd voordat er een nieuwe teelt op komt. In deze periode wordt een passend groenbemestingsmengsel van DSV Zaden gebruikt. Dekker: 'Dit mengsel is afgestemd op onze grondsoort; wij hebben hier te maken met zware klei. Het resultaat is een hoogwaardige teelt.'

Teelt en mechanisatie

In 2009 ontwikkelde Crum samen met een collega-kweker een afgeleide van het klassieke Engelse Air-Pot-systeem. Het resultaat is een eigen gotensysteem dat werkt met speciale Air-Pot-matten, die worden ingekocht in Engeland. Deze teeltmethode, die ontstaan is uit een afstudeeropdracht, heeft als doel om een alternatief te bieden voor de traditionele teelt in de volle grond, los van weersinvloeden. Crum betaalt hiervoor geen licentiekosten aan het merk Air-Pot, maar koopt wel het benodigde materiaal direct bij de fabrikant. De goten zijn opgebouwd uit zwarte plastic noppenmatten van Air-Pot, gehangen in een ijzeren frame. Het systeem werkt volgens het principe van luchtsnoei: zodra een wortel door een opening in het Air-Pot-materiaal groeit, sterft deze aan de buitenzijde af. Binnen in de goot vormt zich daardoor een netwerk van nieuwe wortels. Dat resulteert in een sterk vertakte en gezonde wortelkluif, in plaats van draaiwortels of zwakke wortels. Dekker: 'Met de Air-Pot-goten is het mogelijk om het kwets-

baarste stuk van je teelt – dat eerste jaar – beter te monitoren en te sturen, waarbij we alle natuurlijke eigenschappen optimaal proberen te stimuleren.'

De sterke spil die hieruit voortkomt, is het resultaat van groei onder gecontroleerde, optimale omstandigheden. Mechanisatie binnen dit systeem is een voortdurend proces. Sinds ongeveer drie jaar werkt Crum met een gestandaardiseerde aanpak, die goed aansluit op het productieproces. Dekker: 'Doordat de teelt in het eerste jaar niet grondgebonden is en daarmee ook niet klimaatafhankelijk, slaat inmiddels een groot deel van de jonge planten aan, al beseffen we dat we afhankelijk blijven van de natuur. Bovendien wordt de ruimte in de volle grond optimaal benut: er wordt alleen geplant wat het eerste jaar succesvol heeft doorstaan.'

Air-Pot-gotensysteem blijft uniek

Het Air-Pot-gotensysteem wordt door weinig boomkwekers in Nederland gebruikt. 'De investering is voor onze methode hoger dan voor een reguliere pottenteelt', aldus Dekker. 'Daarnaast heb je specifieke machines nodig om de methode te kunnen gebruiken, wat de investering nog wat hoger maakt. Daarom kiezen kwekers sneller voor de klassieke Air-Pot-methode, gewoon in potten. Die kun je er eenvoudig bij zetten op het veld of de kweektafel. Je hoeft geen speciale ijzeren frames te lassen of machines aan te schaffen. Wij vinden wel dat ons systeem teelttechnisch betere resultaten geeft. Spillen uit de goot hebben een hogere

kwaliteit dan uit een Air-Pot, is onze ervaring. Niet alleen wat betreft de wortels, maar ook de omvang van de plant.'

Handel

Naast de eigen productie van 32 hectare is handel voor Crum een belangrijke tak. 'We zijn echt een handelsbedrijf; een substantieel deel van de omzet komt uit handel', aldus Dekker. Crum kweekt boompjes die twee keer verplant worden, maar handelt in alles, van het kleinste onderstammetje tot de zwaarste boom. Hierdoor heeft het bedrijf vaste klanten, voor wie het complete plaatje kan worden waargemaakt. In Nederland levert Crum vooral met eigen transport, in elke regio op vaste dagen in de week. 'We halen handel naar huis en brengen handel weg', vertelt Dekker. De buitenlandse handel wordt bij het bedrijf afgehaald. Duitsland, Engeland en België vormen de hoofdmoot van die buitenlandse handel, maar ook Polen, Tsjechië en Frankrijk worden ruim bediend.

Groei en personeel

Bij Crum staat intensiveren boven extensiveren: beter worden in het bestaande werk is belangrijker dan bewust uitbreiden. Groei is geen doel op zich, maar het gevolg van vraaggestuurde ontwikkeling. Betrouwbaarheid en continuïteit richting klanten staan daarbij centraal. Op personeelsvlak ziet Crum uitdagingen. Het werk wordt afgestemd op de kwaliteiten van de vaste medewerkers en vakantiekrachten, maar

Speciaal ontwikkeld Air-Pot-gotensysteem

‘Ik heb veel geleerd van mijn schoonvader, maar het is logisch dat je op een gegeven moment eigen keuzes maakt’

het vervangen van ervaren personeel is lastig. De boomteelt is specialistisch werk en de vijver waaruit jonge aanwas kan worden geput is beperkt in de regio. Door de meerjarige teeltcyclus is continuïteit binnen het team juist extra belangrijk.

Innovatie

Voor de sector ziet Dekker de meerwaarde van robotisering. De grootste vernieuwingen ziet hij momenteel in de ruimere teelten. Daar zie je veelal grasbanen en wordt robotisering steeds meer toegepast. Ook als het gaat om schof-

felen zijn de mogelijkheden daar uitgebreider en makkelijker toepasbaar. ‘In onze teelt, met veel meer rijen en krappere plantafstanden, afgestemd op onze teelt, is dat ingewikkelder.’ Toch zitten ze bij Crum ook hier niet stil. Zo rijdt er sinds dit jaar een zelf ontwikkelde schofelmachine rond. In de teelten waarin deze machine wordt toegepast, wordt 60 procent minder chemie gebruikt. Momenteel is dat in de jongste en in de oudste teelten. Dekker: ‘Het prototype hebben we zelf ooit in elkaar gehobbyd; dat heeft een aantal jaren meegedraaid als pilot. Sinds dit seizoen is de machine echt in

gebruik.’ De uiteindelijke versie van de mechanische schoffel is gebouwd door Van Oort Machinebouw in Kesteren. Dekker: ‘Op deze schoffel zitten nog een klein tankje en twee spuitdopjes. Hiermee wordt nog maar ongeveer 30 cm plantstrook gespoten, terwijl dat voorheen volvelds was. Het tussenstuk wordt dan door de schoffel mechanisch onkruidvrij gehouden. Met torsiwieders wordt zo breed mogelijk geschoffeld. Dankzij een extra schoffel midden in de machine met een onafhankelijke afstelling kan ook een verdiepte woelpootsleuf mee geschoffeld worden. Dit is mede tot stand gekomen door de enthousiaste input van ons team. Degenen die ermee werken, komen met de beste ideeën. Ook over deze machine hebben ze goed meegedacht.’

Kritiek op agrariërs en kwekers

Dekker spreekt zijn zorgen uit over de toekomst van de agrarische sector. ‘Ik hoop dat wij als sector het tempo van de veranderingen mogen aangeven. Elke week wordt er in het nieuws wel uitgehaald naar de agrarische sector, terwijl er niet altijd genoeg kennis van zaken is.’ Hij geeft een voorbeeld: er wordt altijd snel geoordeeld als er ergens wordt gespoten, maar het kan ook gaan om een volledig biologische teelt waarbij biostimulanten worden gebruikt.’ Dekker vervolgt: ‘Bepaalde boomsoorten hebben nu eenmaal bespuiting nodig, maar de hoeveelheid die gespoten wordt is verwaarloosbaar ten opzichte van andere gewassen. Daar komt bij dat wij de gevoeligste teelt hebben. We telen van spullen en stekken tot bomen van het formaat 6-8 tot 10-12. Onze teelt is op dit moment nog niet klaar voor een volledig biologische aanpak, al streven we er wel naar om het gebruik van middelen zoveel mogelijk te beperken. We telen nog op traditionele wijze, maar op het gebied van onkruidbestrijding zijn we al hard bezig met reductie. Als sector kunnen we een deel zijn van de oplossing van de klimaatproblematiek. Ons mooie eindproduct zorgt immers voor vergroening, afkoeling, stikstofreductie en dus een betere leefomgeving. We werken in een mooie sector met veel inspirerende initiatieven. We zijn allemaal boomkwekers, maar geen enkel bedrijf is hetzelfde; ieder bedrijf is uniek. Wij ontwikkelen graag onze eigen aanpak en de producten waarmee we willen werken.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!